

примхливою дамою, яка захотіла їхати до свого подарунку на санах по снігу. Це було неможливо, та саме в той час у Карпівці зупинилися чумаки із сіллю, щоб напувати свою худобу. Через цей “злочин” за наказом Потоцького розсипали зароблене людьми добро замість снігу. Потім Софія шкодувала про свій жорстокий вчинок й інші її дії, які прирікали підданих на страждання. Каючись, графиня віддавала багато статків на допомогу нужденним людям.

Отже, історичні твори занурюють читачів у захопливий вир історичних подій. Романтика пригод та історії кохання завжди привертають увагу читачів. Тож і роман “Тричі продана” набув чималої популярності. Для фахівців завжди цікаво порівняти історичні події та осіб із вигаданими і змальованими у романах, тож наукове дослідження творчості П. Наніїва має перспективу.

Література

Наніїв, П. (1996). *Тричі продана*: історичний роман. Київ: Т-во “Нелінь”.

Потоцька С. Відновлено з http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?Z21ID=&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=eiu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=TRN=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Pototska_Sof

Потоцька С. Відновлено з https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BE%D1%84%D1%96%D1%8F_%D0%9F%D0%BE%D1%82%D0%BE%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B0

Milena Khyzha

Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University
Fiction and Truth in P. Naniiv's Novel *Thrice Sold*

The article highlights the relationship between artistic truth and fiction using the example of P. Naniiv's novel Thrice Sold. It shows that the plot of the novel is based on real historical events, the main character Sofia Pototska has a corresponding prototype. The article analyses the artistic features of the work, and particularly the specifics of plotting a fascinating historical story.

Key words: historical novel, prototype, fiction, imagery.

Чигринець О. В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Науковий керівник – канд. філол. наук, доц. Тарасова Н. І.

<https://doi.org/10.33989/pnpu.791.c3263>

Непереможність як стиль життя

(за мотивами повісті Е. Хемінгуея “Старий і море”)

Життя стає непереможним, коли ми знаходимо силу не лише в наших успіхах, але і в невдачах та провалах. Саме це міркування є основною темою повісті американського письменника Ернеста Хемінгуея “Старий і море”. У цьому літературному творі автор розкриває філософію, де непереможність стає стилем життя. Спостерігаючи за боротьбою старого рибалки Сантьяго з

величезним марліном у безкрайніх просторах океану, відчуваємо, як нескореність духу може змінити світ. Цією повістю американському письменнику вдалося “проникнути до самої суті явищ, зрозуміти послідовність фактів та дій, що викликають певні почуття; і так написати про дане явище, щоб це залишалось дійсним і через рік, і через десять, – а якщо пощастить, навіть назавжди” (Денисова, 1972).

У своїх творчих пошуках Хемінгуей не обмежувався лише створенням красивих оповідей. Його етичний кодекс вимагав від нього щирості, відданості покликанню та великої вимогливості до самого себе. Автор, як “miteць у царині художнього слова” (Денисова, 2009), ставив високі стандарти не лише до власної особистості, але й до своїх літературних творінь. Саме через небезпеки та випробування Хемінгуей проводив своїх героїв, рятуючи таким чином їх від безтурботного життя, розкриваючи їхню сутність та збагачуючи життєвий досвід.

Твір “Старий і море” виступає не тільки як завершення творчого доробку Ернеста Хемінгуея, але й як своєрідна вершина його власних роздумів про сутність життя. Автор сам розумів геніальність цього твору: “Мені повезло, що в мене були гарний старий і гарний хлопчик, а за останній час письменники забули, що такі існують. Крім того, океан заслуговує, щоб про нього написали так само, як про людину. Так що і в цьому повезло” (Семенюк, 2006).

З жанрової точки зору цей твір можна охарактеризовано як повість-притчу. Те, що раніше можна було розглядати як питання, тепер слугує відповіддю. Але такою алегорією, яку кожен читач сприймає індивідуально, відповідно до свого власного досвіду. Образ старого Сантьяго виявляється водночас образом звичайного бідного рибалки і символом певної системи моральних цінностей, яка залишається байдужою до сучасного світу. Деталізоване і реалістичне зображення моря не лише представляє географічний об’єкт, але також виступає як вічність і сила природи. Сюжет сам по собі є символічним: зовнішньо він може здаватися простим, але навіть фактологію подій можна розглядати як багатозначний образ.

Повість глибоко вплетена в усі попередні твори письменника і стає виразною вершиною його роздумів про існування людства. Проте сам сюжет може з легкістю передати ця цитата: “...живе самотній старий рибалка, останнім часом рибальська вдача, як і люди, покинула його, але старий не здається, він знову і знову виходить у море. І ось нарешті йому таланить: на наживу впіймалася величезна риба, кілька діб триває боротьба старого і риби, і людина перемагає, та ненажерливі акули нападають на здобич рибалки і нищать її. Коли човен старого пристає до берега, від красуні-риби залишається лише остів. Знесиленний старий повертається у свою бідну хатину” (Хемінгуей, 2025).

Старий Сантьяго уособлює глибину людського досвіду, однак разом із цим відображає його обмеженість. Автор, наряду із старим рибалкою, вводить і образ маленького хлопчика, який навчається від досвіду старшого. Коли рибальське щастя залишає героя, батьки забороняють хлопчикові виходити з ним у море. У боротьбі з рибою Сантьяго відчуває велику потребу в допомозі і

сумує за відсутнім хлопчиком, розуміючи, що це впливає з неблаганного ланцюга обставин. Старий розглядає самотність як невід'ємну частину старості, невідворотно, але водночас неприйнятну.

Тема самотності глибоко відтворена Хемінгуєм у символічних образах старого рибалки на тлі нескінченного океану, де океан є символом і вічності, і непереможної сили природи. Хоча Старий перемагає величезну рибу, океан не віддає йому своєї здобичі, яку пожерли акули. Хемінгуей використовує систему мотивів, яка постійно повторюється в оповіді, взаємодіє та переплітається. Серед роздумів Сантьяго виникає думка, яка є ключовою для розуміння образу рибалки: *“...не можна, щоб людина доживала свого віку в самотині”* (Хемінгуей, 2025). Старий неодноразово відчуває свою самотність, але в той же час в океані він знаходить диких качок і розуміє, що людина в морі ніколи не залишається самотньою: *“...старий розумів, що людина в морі ніколи не буває самотня”* (Хемінгуей, 2025).

Хоча Сантьяго визнає свою перевагу над рибою, він захоплюється її величиною, визнаючи її незвичайність. Життя для нього – це постійна боротьба, яка наповнює його життя сенсом та значенням. Доля Сантьяго – це вічна сутичка, джерело його самовартості. Тому герою важливо не тільки перемогти рибу, але й встояти проти акул та власної старості, щоб не втратити людської гідності. Хемінгуей розуміє, що людину можуть знищити, але її неможливо перемогти. Старий підтверджує свою здатність протистояти природі, витримавши найтяжчі випробування життя, і навіть у самотності він дбає про інших, зберігаючи свою гідність.

Старий Сантьяго символізує незламних людей, що залишаються непереможними, незважаючи на всі труднощі. Велика риба може його не перемогти, і в самому питанні: *“Хто мене переміг?”*, – старий сам собі відповідає: *“Ніхто. Я заплив надто далеко в море, ото й тільки”* (Хемінгуей, 2025). Тут суть не у поразці, а у самій сутичці, де сам процес протистояння неприємностям вже є перемогою, хоча б над самим собою. Це основа образу Сантьяго – “останнього з непереможених” у творчості Хемінгуея. Старий Сантьяго виявляється новим героєм для автора, оскільки для нього “кодекс героя” не виконується як роль, але стає самим життям, що робить його подібним до матадорів, солдатів, мисливців та інших.

У “Старому і морі” Хемінгуей не просто розповідає історію про рибалку та величезну рибу. Він вкладає в цей оповідний твір глибокий символізм і філософію життя. Сантьяго, хоч і старий, проте мудрий рибалка, стає символом непохитної сили людського духу. Через його боротьбу з природою й самим собою, автор показує, що справжня перемога полягає не тільки в досягненні цілей, але й в самому процесі боротьби.

Для письменника героїзм полягає не лише в тому, щоб перемогти ворога чи природу, але й у здатності залишатися вірним своїм принципам і гідно витримувати навіть найважчі випробування, йти до кінця зі своїми переконаннями. Саме тому в образі Сантьяго автор бачить нового героя, який відображає непохитність духу та здатність виживати в умовах навколишнього світу. На нашу думку, саме такі особливості роблять повість-притчу “Старий і

море” не лише літературним шедевром, але й філософським творінням, що залишає читачеві незабутні враження і дає натхнення сміливо долати життєві перешкоди та з гідністю.

Важливо усвідомлювати, що у цій історії кожен епізод боротьби Сантьяго з марліном, а потім із акулами, не лише розкриває мужність і витримку персонажа, але й символізує загальнолюдські труднощі та випробування, бо головний герой наче і втрачає свою здобич через акул, але не впадає у відчай, продовжує боротьбу з гідністю. Спостерігаємо і конфлікт між Сантьяго та його співчутливим молодим другом, який відчуває себе зобов’язаним допомагати Сантьяго, але не може цього зробити. Цей аспект підкреслює тему взаємодії між поколіннями.

Отже, “Старий і море” Ернеста Хемінгуея виходить за межі простої оповіді про рибалку, перетворюючись на глибоке відображення людського досвіду, вічної боротьби та непохитності духу. Це вічний твір, який завжди здатний надихнути і надати сили у складних моментах життя, бо зображує непереможність людського буття.

Література

- Денисова, Т. (2009). Стиль Гемінгуея – стиль нації. *Зарубіжна література. Шкільний світ*, 8, 3.
- Денисова, Т. Н. (1972). *Ернест Хемінгуей: Життя і творчість* К. : Дніпро. Відновлено з https://chtyvo.org.ua/authors/Denysova_Tamara/Ernest_Kheminhuei/
- Семенюк, О. В. (2006). Концепція людини у творчості Ернеста Хемінгуея. *Матеріали II Міжнар. наук.–практ. конф., 20-28 лют. 2006 р.* Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2006. Відновлено з https://www.rusnauka.com/SND/Philologia/1_semenjuk%20o.v..DOC.htm
- Хемінгуей, Е. (2025). Старий і море. *Електронна бібліотека української літератури (зарубіжна література)*. Відновлено з <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=109>.

Oleh Chyhrynets

Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University

Invincibility as a Lifestyle

(Based on Ernest Hemingway’s Novella *The Old Man and the Sea*)

The article analyses Ernest Hemingway’s parable story The Old Man and the Sea as a philosophical work that reflects the steadfastness of the human spirit in the struggle with life’s trials. The deep symbolism of the images is revealed, especially the figure of Santiago as the personification of dignity, loneliness and moral stability. The article explores the motifs of heroism, defeat and victory as a single process of spiritual growth. The focus is on the relationship between generations, the influence of nature on human and the ethical code of the hero. The universality and eternity of the values embedded in the work are emphasized, which makes the story relevant for understanding modern human challenges.

Key words: *parable, American literature, Ernest Hemingway, The Old Man and the Sea, heroism.*